

23.01.2024

Група №11

Урок №26

Тема уроку: Проза І. Франка (ідеї, проблеми). Художні шукання. Франко і модернізм

Мета уроку: зробити огляд прозового доробку письменника, ознайомитись із тематикою, проблемами, багатством жанрів, рисами модернізму в них і його ознаками, окремими напрямками і течіями; розвивати критичне мислення, мовлення, навички аналізу прозового твору; виховувати гуманістичний світогляд, шанобливе ставлення до творчості І. Франка, усвідомлювати значення його внеску у світову культуру.

Тип уроку: дистанційний

Матеріали до уроку:

I. Організаційний момент.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ

«Подвійний щоденник» (за поемою І. Франка «Мойсей»)

Рядки, що спонукали замислитися

Коментарі

III. Повідомлення теми і мети уроку

Художня проза займає значне місце в літературній спадщині І.Франка. Він майстер прози, творив на зламі XIX і XXст. Це час бурхливих історичних подій, різких соціальних перемін, зростання свідомості людей. Франко-модерніст намагався знайти особливі художні засоби та нові жанри для передачі своєрідності епохи, сум'яття в душах людей. Письменник у Галичині заснував монументальну прозу, що позитивно вплинула на подальший розвиток літератури.

Тож сьогодні говоримо про **прозу І.Франка; головні ідеї, проблеми.**

А також про напрям у літературі – **модернізм.**

IV. Сприйняття й засвоєння навчального матеріалу.

1. Слово вчителя.

Більш ніж за тридцять років(1875-1908рр.) письменник створив понад сто оповідань, новел і десять повістей та романів.

Прозові твори І. Франка — одне з найвизначніших явищ української класики. Він є автором десяти романів і повістей, понад ста оповідань, новел і нарисів. У творах письменника широко показане життя робітників, селян, ремісників, інтелігенції. Як прозаїк, І. Франко починав із реалізму: зображував громадські конфлікти, указував на соціальну достовірність людських характерів, змальовував переважно звичайних людей. Однак письменник розумів, що література постійно розвивається, тому митці наполягали знайти особливі художні засоби, нові жанри для передачі своєрідності епохи.

Тематика творів І. Франка

У розвитку Франкової прози виокремлюємо **3 періоди:**

– **1871—1876**, короткий період «молодечого романтизму», який охоплює низку творів: гімназійні шкільні завдання, роман «Петрії і Добошуки», незакінчену повість «Гутак», оповідання «Вугляр», «Лесишина челядь», «Два приятелі». У цей час у творчості письменника домінують романтичні ознаки творчості (пізньоромантичні в контексті української літератури) з суттєвими рисами готики, з одного боку, і натуралізму, з іншого. Основне з-поміж художньо-естетичних завдань письменника — «винайдення іскри божества в дійсительності» [т. 26, с. 399]. У певну цілість вказані твори об'єднуються теж псевдонімом «Джеджалик», за яким приховано особливий психотип молодого Франка.

– **1877—1899**, період наукового та ідеального реалізму. Серед «знакових» творів цього часу — цикл "Борислав, «Воа constrictor», «Борислав сміється», «На дні», «Для домашнього огнища», «Вільгельм Телль», «Яць Зелепуга», «Місія», «Основи суспільності», «Не спитавши броду», «Перехресні стежки». На передній план у них виступають увага до факту й художня аналітика, глибокий зондаж у психологію персонажів, студіювання психіки особистості, свідомої й несвідомої її складових, використання психоаналітичних засобів дослідження, кристалізація жанру соціальнопсихологічної повісті й такого ж роману, психологічної новели.

– **1900—1913**, період модерністичних тенденцій. Поруч із порушенням соціально-психологічних, етнокультурних і національних проблем у прозі

Франка спостерігаються звернення до поетики імпресіонізму, символізму й сюрреалізму, використання нових технік письма (одностороннього діалогу, потоку свідомості, «віднайдених», утім, в попередні періоди творчості), потяг до осягнення трансцендентного, заглиблення в сутність співіснування глобальних морально-етичних категорій, порушення проблем тео- й антроподицеї, притчевість і параболізація художньої структури. У цей час написано новели «Хмельницький і ворожбит», «Різуни», «Неначе сон», «Син Остапа», оповідання «Батьківщина», «Під оборогом», оповідання-притчі «Терен у нозі», «Як Юра Шикманюк брів Черемош», «Будяки», мемуарні твори «У кузні», «У столярні», повість-новелу «Сойчине крило», повість «Великий шум» та інші твори, а завершує усю прозову творчість письменника друга редакція роману «Петрії й Довбушуки» — творче відлуння одного з перших творів.

Твори малої прози письменника об'єднано у 19 прижиттєвих збірок:

«Борислав. Картини з життя підгірського народу» (Львів, 1877);

«Галицькі образки» (Львів, 1885);

«В поті чола. Образки з життя робучого люду» (Львів, 1890);

«Obrazki galicyjskie» (Lwów, 1897);

«Коли ще звірі говорили. Казки для дітей» (Львів, 1899);

«Полуйка і інші бориславські оповідання» (Львів, 1899);

«Сім казок» (Львів, 1900);

«Староруські оповідання» (Львів, 1900);

«Добрий заробок і інші оповідання» (Львів, 1902);

«Панталаха і інші оповідання» (Львів, 1902);

«Малий Мирон і інші оповідання» (Львів, 1903);

«З бурливих літ» (Львів, 1903);

«Маніпулянтка і інші оповідання» (Львів, 1904);

«На лоні природи і інші оповідання» (Львів, 1905);

«Збірник творів» (Київ, 1903—1905. Т. 1–3);

«Місія. Чума. Казки і сатири» (Львів, 1906);

«Батьківщина і інші оповідання» (Київ, 1911);

«Панщизняний хліб і інші оповідання» (Львів, 1913);

«Рутенці. Типи галицьких русинів із 60-тих та 70-тих рр. минулого віку» (Львів, 1913)

Словникова робота. Опрацювання поняття «модернізм».

Модернізм (франц. modernisme, від modern — сучасний, новітній) — художньо-естетична система, яка склалася наприкінці XIX — на початку XX ст. Причиною появи модернізму стала криза об'єктивізму (релігійного і раціоналістичного), криза пошуків об'єктивних законів дійсності. Це сталося тому, що в цей час учені зробили цілу низку наукових відкриттів, які спростували уявлення про матеріальну будову світу й свідчили про те, що світ неможливо пізнати до кінця.

Модернізм об'єднує чимало різноманітних антиреалістичних напрямів і течій.

Ознаки модернізму:

1. Співвіднесеність із часом
2. Інтелектуалізм
3. Індивідуалізм
4. Фемінізм
5. Зняття культурних табу
6. Деканонізація
7. Формалізм

Особливості українського модернізму

* не був програмно організованим національно-культурним і літературним рухом;

* формувався у своїх найхарактерніших виявах не на рівні загальної стилізованої манери або школи, а через творчу самобутність та еволюцію окремих митців;

* відкривав нові художні моделі та структури: неореалізм, неоромантизм, імпресіоністичний символізм, метафізичний символізм.

V. Підсумок уроку. Повідомлення д.з.

1. Зробити короткий конспект

2. Читати твір «Сойчине крило»

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.